

Делегування медичних послуг (завдань) під час стажування (пасивної практики)

Чи існує можливість працевлаштування іноземних лікарів, які ще не мають тимчасового дозволу на працю лікарем [*Berufserlaubnis*] або ліцензії на лікарську діяльність [*Approbation*] в клініках і медичних практиках? Це часто задаване питання, на ЯКЕ, на жаль, немає відповіді. Ось чому (ключові моменти):

Лікарська практика

«Кожен, хто бажає займатися медициною, не будучи лікарем, потребує на це дозволу. Лікарська практика — це будь-яка професійна чи комерційна діяльність, що пов'язана з діагностикою, лікуванням або полегшенням стану захворювань, недуг чи тілесних ушкоджень пацієнтів, навіть якщо вона здійснюється у клініках або медичних практиках інших фахівців» (ст. 1 (параграф 1 і 2) Закону про лікувальну діяльність осіб без медичної освіти [*Heilpraktikergesetz, HPG*] Федеративної Республіки Німеччина. У ст. 2 (параграф 1 і 2) Федерального положення про лікарів [*Bundesärzteordnung, BÄO*] стверджується, що для ведення лікарської діяльності потрібна ліцензія на лікарську діяльність [*Approbation*]. На підставі допуску дозволяється також праця лікарем, що обмежена часом або певним переліком завдань, які має право виконувати лікар.

Звідси випливає: По суті іноземні лікарі не мають права займатися медичною практикою без тимчасового дозволу на працю [*Berufserlaubnis*] або ліцензії на лікарську діяльність [*Approbation*]. Навіть коли йдеться про людей, які працювали лікарями у своїй країні походження, їх завжди формально слід вважати «не лікарями».

Визначення стажування (пасивної практики) [*Hospitation*]

Однак стажування (пасивна практика) дає можливість отримати важливий досвід у медичних практиках та лікарнях, швидше оволодіти медичною термінологією та ознайомитися з німецькою системою охорони здоров'я. Саме тому проходження такого стажування (пасивної практики) також вітається Федеральною лікарською палатою у Вільній землі Саксонія.

Юридичного визначення терміну *Hospitation* (стажування (пасивна практика) в медицині наразі немає. Проте окремі вказівки в судовій практиці є. Відповідно, *Hospitation* (стажування (пасивна практика) – це «суто спостережна діяльність, яка здійснюється особами, що не мають ліцензії на лікарську діяльність, в рамках якої переважна частина медичної діяльності здійснюється шляхом навчання і зазвичай триває кілька днів або щонайбільше тижнів» (Федеральний суд з соціальних питань міста Магбург від 26.11.2008 – с. 12 KA 459 /07).

Делегування послуг асистентам-стажерам (пасивним практикантам)

Якщо до простого спостереження асистентами-стажерами потрібно додати практичну навчальну діяльність, слід також розглянути делегування певних дозволених видів медичної діяльності (завдань).

Стаття Німецької медичної асоціації та Національної асоціації лікарів із загального медичного страхування щодо «можливості та меж делегування видів медичної діяльності (завдань)» від 2008 року все ж може дати обґрунтовані відповіді та дати поштовх для обдуманого та юридично безпечного залучення асистентів-стажерів (пасивних практикантів)¹.

Якщо види медичної діяльності, які можуть бути делеговані, надаються неліцензованими медичними працівниками, вони мають підлягати нагляду та проходженню фахового інструктажу. Тобто власне виконання медичних завдань асистентами-стажерами (пасивними практикантами) має здійснюватися під відповідальним керівництвом ліцензованих лікарів. Окрім видів лікарської діяльності, які надаються виключно особами, що є ліцензованими лікарями. Це стосується як медичних практик, так і лікарень.

¹ ~~Повний текст делегування медичних послуг (завдань):~~ https://www.bundesaerztekammer.de/fileadmin/user_upload/_old_files/downloads/Empfehlungen_Persoeneleche_Leistungserbringung.pdf

Послуги які надаються виключно особами, що ліцензованими лікарями, включають зокрема:

- Сбір анамнезу хвороби
- Встановлення показань для лікування
- Обстеження пацієнта, включаючи послуги інвазивної діагностики
- Постановка (формулювання) діагнозу
- Консультація та обговорення стану здоров'я пацієнта
- Визначення плану лікування та
- Проведення інвазивної терапії, включаючи основні хірургічні маніпуляції
- Маніпуляції екстреного та виняткового порядку

У сенсі кримінально-правової відповідальності делегування цих завдань неліцензованим фахівцям не є можливим.

Якщо характер медичної діяльності або пов'язана з нею особлива небезпека для пацієнтів, або обставини її виконання, зокрема ступень тяжкості захворювання, не потребують від себе виключного виконання ліцензованими лікарями, то такі види лікарської діяльності можуть бути делеговані особам, які не мають лікарської ліцензії. Стандартні приклади лікарських повноважень, які в принципі можна делегувати, можна знайти у згаданому вище документі Німецької медичної асоціації та KBV.

Делегування відповідно до кваліфікації

Рішення про делегування певних видів медичної діяльності (завдань) відповідним особам та необхідність проходження ними спеціального інструктажу та здійснення нагляду за ними, залежить від кваліфікації відповідного асистента-стажера (пасивного практиканта). На початку співпраці лікар має переконатися, що завдання, які виконує асистент-стажер (пасивний практикант), відповідають якісним вимогам спеціалізованої медичної кваліфікації, і вибірково перевірити якість виконаних завдань. Якщо якість таких завдань, що виконує асистент-стажер (пасивний практикант) є недостатньою, допускається навчання або більш ретельний контроль такої особи. Якщо вимоги до делегування не виконуються, цього робити не слід.

Однак лікарі не можуть провести якісну перевірку самостійно в рамках стажування (пасивної практики). До того ж, жоден федеральний орган ще остаточно не оцінив рівень відповідної підготовки. Аби убезпечити себе від помилкового делегування, асистенти-стажери (пасивні практиканти) мають розглядатися як працівники, які не пройшли навчання за фахом спеціаліста в секторі охорони здоров'я в рамках законодавства про відповідальність.

У цьому випадку особа, яка делегує повноваження, має перевірити, чи є працівник придатним для делегування відповідного виду лікарської діяльності (завдання) на основі його загальних навичок (обов'язок робити належний та розважливий вибір). Потім особа, яка делегує повноваження, має навчити працівника самостійно виконувати роботу, яка буде делегована (обов'язок надання інструктажу). Навіть після того, як особа, яка делегує повноваження, переконалася, що працівник здатний здійснювати відповідне завдання, вона має регулярно контролювати його, перш ніж обмежитися вибічковими перевітками, як у випадку з фахівцем у своїй галузі (обов'язок здійснювати контроль/моніторинг). Якщо неліцензовані фахівці (практиканти) виконують делеговані завдання, лікар зобов'язаний залишатися в безпосередній близькості (на відстані виклику).

Контракт на стажування та зарплатня (грошова винагорода)

Основні зобов'язання, які стосуються періоду проходження стажування, мають бути включені в договір. Наприклад, можна включити робочий час, можливу зарплатню (грошову винагороду), комунікаційні структури, контактні особи/дисциплінарні повноваження та заяви про конфіденційність. Також необхідним є залучення галузевої страхової асоціації, що забезпечує страхування від нещасних випадків.

Зрештою включити примітку про зарплатню (грошову компенсацію). Іноземні лікарі можуть проходити безкоштовне стажування в клініках і медичних практиках, якщо вони є «виключно пасивними спостерігачами». В такому випадку клініки та медичні практики не порушують Закон

про мінімальну заробітну плату. Якщо «супровід і спостереження» стажерів перетворюються на звичайну практичну роботу, це вважається стажуванням і підпадає під дію статті 22 (1) Закону про мінімальну заробітну плату. Подальші пояснення можна знайти в статті².

---

² https://www.marburger-bund.de/sites/default/files/files/2019-05/Leitfaden-Beschaeftigung-auslaendischer-Aerzte_0.pdf